TOESPRAAK DOOR JAN VERHEEKE, kabinetsadviseur bij KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

Voor de hoorzitting van de MiNa-Raad en de Leefmilieucommissie van het Vlaams Parlement over Europees milieubeleid - 10 juni 2005

Geachte Heer Commissievoorzitter,
Geachte Parlementsleden,
Geachte Heer Voorzitter van de MiNa-Raad,
Dames en heren,

Het is met veel plezier dat ik, als oudgediende van de Mina-Raad, hier vandaag deze toelichting kom geven. Minister PEETERS laat zich verontschuldigen. Zoals elke vrijdag is er ook vandaag ministerraad. Niettemin wenst hij het belang te benadrukken dat hij hecht aan dit initiatief van de Milieucommissie van het Vlaams Parlement, samen met de MiNa-Raad. Overigens wil hij de MiNa-Raad uitdrukkelijk feliciteren met de recente huisvesting van het secretariaat van het Europees netwerk van adviesraden voor milieu en duurzame ontwikkeling, de E.E.A.C. Alles laat verhopen dat dit een extra stimulans zal betekenen voor de opvolging en de advisering inzake Europese milieudossiers. En daarmee komen we bij het onderwerp van de hoorzitting van vandaag.

De timing van deze hoorzitting komt op een perfect moment. Enerzijds zijn er de schokgolven veroorzaakt door ‘het neen’ aan de Europese grondwet. Deze roepen fundamentele vragen op over de **legitimiteit** van de Europese Unie en dus ook van het Europees milieubeleid.
Anderzijds neemt minister Peeters tijdens de tweede helft van dit jaar het Belgisch **woordvoerderschap** op zich in de Europese Raad Milieu. Dit is dus het ideaal moment om ons in Vlaanderen te beraden over de wijze waarop we optreden ten aanzien van het Europees milieubeleid. Immers, Eurosceptisch of niet, we moeten niet te sceptisch zijn over onze kansen en mogelijkheden om het Europese milieubeleid te beïnvloeden.

Dames en heren,

In zijn **beleidsnota** heeft minister Peeters verklaard in deze legislatuur te willen komen tot een krachtig en efficiënt optreden van het Vlaamse Gewest bij de Europese milieuonderhandelingen die relevant zijn voor Vlaanderen. Het is belangrijk om in een vroege fase de inhoudelijk belangrijke dossiers aan de orde stellen. Een bespreking met de bevoegde commissie van het Vlaamse parlement moet hun betrokkenheid verhogen en moet zorgen voor een meer democratische onderbouwing. Dit zal bijdragen tot een standpunt dat een groter politiek draagvlak kent. Ik wil hierbij wat dieper ingaan op de drie krachtlijnen die hierin vervat zijn: het effectieve en efficiënte optreden bij onderhandelingen, de pro-activiteit en de democratische terugkoppeling.

In de eerste plaats **het effectieve en efficiënte optreden**. Sinds het laatste Europees voorzitterschap, enkele jaren geleden, is er een systeem van standpuntvorming op punt

gesteld dat enige credibiliteit heeft. In de eerste plaats zijn er de werkzaamheden op Vlaams niveau. Via dossierfiches bezorgen de Vlaamse “trekkers” van alle actuele Europese milieudossiers nu de nodige informatie aan de betrokken kabinetsmedewerkers en aan de betrokken collega’s binnen de administraties of de agentschappen. Via persoonlijk contact tussen kabinet en “trekker”, wordt dan de Vlaamse positie verder vastgelegd.

We willen deze ingeslagen weg verder bewandelen. We willen, bij departementsgrensoverschrijdende dossiers, de aftoetsing bij de andere departementen aanmoedigen en indekken. We willen het contact tussen ambtenaren en politieke besluitvorming intensiveren en toespitsen op de politieke basisvragen. We willen daarom, in lijn met de aanbeveling van de MiNa-Raad, de tot nu toe gehanteerde fiches verrijken met een explicitering van basismandaat. Door regelmatige deelname aan het Vlaams Overleg Internationaal Milieubeleid en het C.C.I.M., willen we samen met de administratie het overzicht behouden van de lopende werkzaamheden. Met deze accenten hopen we voor de meest prioritaire dossiers de hoofdlijnen van de Vlaamse positie blijvend te toetsen en zo nodig bij te sturen. Alzo ontstaat er ook **per dossier een helder streefbeeld** in verband met het optreden in federaal en Europees verband.

Wat effectiviteits- en efficiëntiewinst aangaat, pleit minister Peeters er samen met de Minister-President voor om het bestaand **Samenwerkingsakkoord inzake de Belgische coördinatie** te optimaliseren. Het lijkt aangewezen dat ook de gewestelijke (milieu-)attachés in de voorbereidende raadswerkgroepen de Belgische positie kunnen vertolken, zeker indien het gaat over dossiers die exclusief gewestelijke

bevoegdheid zijn. Het is immers onlogisch dat een gewestelijke minister wel in de Raad Leefmilieu voor België het woord mag voeren, maar dat in de voorbereidende processen de gewestelijke vertegenwoordigers enkel een louter ondersteunende rol kunnen vervullen.

In de tweede plaats is er de **pro-activiteit**. Om de pro-activiteit te bevorderen, heeft Minister PEETERS in zijn beleidsnota in de eerste plaats een basishouding uiteen gezet. We streven met name naar een hoog beschermingsniveau, in de context van duurzame ontwikkeling met een evenwicht van de drie gekende pijlers. Aldus willen we een negatieve spiraal van competitie ten koste van het milieu vermijden. Bij de standpuntinname moeten we terdege rekening houden met de mogelijkheden en noden eigen aan de Vlaamse context. Met de explicitering van deze basishouding geven we aan onze ambtenaren te kennen welke onze agenda is, wat hen dan een basis verschaft om nieuwe ontwikkelingen te evalueren.

Bovendien moedigen we onze administratie aan om "**in de breedte**" en **in een vroege fase** Europese ontwikkelingen op te volgen. Het gaat hier om

- een aantal fundamentele horizontale dossiers, zoals het Lissabonproces, de financiële perspectieven, de dienstenrichtlijn, enz. en
- om een aantal voorontwikkelingen: ik verwijs hierbij naar de zgn. strategieën.

Hier in een vroege fase bij zijn, moet ons toelaten aan te voelen welke ontwikkelingen op til zijn en pro-actief op te treden.

Tot slot vragen wij, inzake pro-activiteit, aan de administratie om bij aankomende dossiers zoveel mogelijk te reflecteren en gebruik te maken van de **beschikbare gegevens** over wat er voor Vlaanderen **op het spel** staat: wat is het belang voor milieu? Wat staat er sociaal-economisch op het spel? Hoe leeft één en ander bij de publieke opinie? We onderzoeken momenteel hoe het verband met de reguleringsimpactanalyse kan gelegd worden.

Ten derde en niet in het minst is er, Dames en Heren, de **democratische onderbouwing**. Het is duidelijk dat het Vlaams parlement meestal betrokken wordt bij Europese milieudossiers op het moment van de juridische omzetting, voor zover er decreten mee gemoeid zijn. Hierdoor ontstaat een onwenselijk democratisch deficit. Het is dan ook op principiële gronden dat Minister PEETERS een uitgebreide toelichting heeft willen verzorgen voor de Milieucommissie van het Vlaams Parlement, enkele weken geleden in het kader van “vinger aan de pols”. De Minister heeft zich ook bereid verklaard om dit zesmaandelijks te herhalen naar aanleiding van het wisselend Europees voorzitterschap. Bovendien is er de bereidheid om desgevraagd toelichting te verschaffen bij afzonderlijke, strategische dossiers. Binnenkort hopen we aldus met de commissie concrete afspraken te maken over de aanvullende toelichting en bespreking van bvb. het dossier REACH.

Om het democratisch gehalte van onze standpuntvorming te verhogen, is het ook nuttig te kijken wat we kunnen verwachten van **“overleg” en “advies”**. Het is in de eerste plaats belangrijk de posities te kennen van de Vlaamse *Stakeholders* over de lopende Europese milieudossiers. Het voorstel van de

MiNa-Raad dat we zo-even vernamen om daartoe een Vlaams *Stakeholder* overleg (samen met de SERV) te patroneren, is dan ook belangwekkend. In principe willen we op regelmatige basis de Europese milieudossiers samen overlopen, om de Vlaamse maatschappelijke insteek goed aan te voelen. Een belangrijke uitdaging zit in de tweede plaats bij de in het kader van doelgroepenoverleg door de industrie gestelde vraag, met name meer overleg over individuele Europese dossiers op Vlaams niveau. Wat dit betreft vragen we onze administratie om dit uit te werken. In de derde plaats en niet in het minst willen we regelmatig over strategische dossiers adviesvragen stellen, zodat we geëxpliciteerde en bediscussieerde standpunten bekomen die de verdere beleidsvorming kunnen onderbouwen.

Dames en heren,

Bij het begin heb ik verklaard dat er een Europese legitimiteitscrisis lijkt te bestaan, maar dat we tegelijk niet te sceptisch mogen zijn over onze mogelijkheden het Europees milieubeleid te beïnvloeden. Ik hoop dat ik met de toelichting dit ik gegeven heb dit wat heb kunnen onderbouwen. Namens Minister PEETERS dank en feliciteer ik de initiatiefnemers van deze bijeenkomst, en ik hoop dat dit de aanzet is van goede overleg- en beslissingsprocessen inzake Europees milieubeleid.

Persinfo : Luc De Seranno, woordvoerder van minister Peeters – tel. 02 552 66 44
e-mail : persdienst.peeters@vlaanderen.be